

Copyright © 2018 T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı

<http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr/>

Gençlik Araştırmaları Dergisi • Ağustos 2019 • 7(18) • 185-202

ISSN 2147-8473

Başvuru | 02 Ocak 2019

Kabul | 19 Haziran 2019

Ergenlerde Öznel İyi Oluş, Kimlik Statüleri ve Aile Bütünlük Duygusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Yasemin Güler*

Ela Arı**

Öz

Bu araştırma, ergenlerin öznel iyi oluş düzeyleri, kimlik statüleri, aile bütünlük duyguları ve demografik değişkenler (cinsiyet, eğitim düzeyi, anne-baba eğitim düzeyi ve sosyo ekonomik durum) arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini lise ve üniversitede eğitim gören 157 kişiden oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında Sosyodemografik Bilgi Formu, Öznel İyi Oluş Ölçeği, Kimlik Statüleri Ölçeği ve Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde Bağımsız Gruplar t Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu ve Hiyerarşik Regresyon yöntemleri kullanılmıştır. Öznel iyi oluş ile kimlik statülerinden başarılı kimlik statüsü arasında pozitif; moratoryum, ipotekli ve kargaşalı kimlik statüsü arasında ise negatif bir ilişki gözlenmektedir. Öznel iyi oluş ile aile bütünlük duygusu arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Ergenlerin aile bütünlük duygusunun öznel iyi oluşu yordadığı (% 44) ve kimlik statülerinin % 11'lik bir katkı sağlayarak ergenlerin öznel iyi oluş düzeylerindeki toplam varyansı %55'e çıkardığı görülmektedir. Araştırma sonuçları ergenlerin öznel iyi oluş düzeylerinin ve aile bütünlük duygusunun erkeklerde kadınlardan daha yüksek olduğunu, kimlik statüleri açısından bir farklılık olmadığını göstermektedir. Ayrıca eğitim düzeyi ve anne-baba eğitim düzeylerine göre değişkenlerin anlamlı bir farklılık göstermediği de saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ergenlik, Öznel İyi Oluş, Kimlik Statüleri, Aile Bütünlük Duygusu.

* Yüksek lisans öğrencisi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, psk.yaseminguler@gmail.com,

ORCID: 0000-0001-8263-9358

**Dr. Öğr. Üyesi Ela Arı, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri, Psikoloji Bölümü, İstanbul, eari@ticaret.edu.tr,

ORCID: 0000-0001-7051-3811

Abstract

The aim of this study was to investigate the relationship between adolescents' subjective well-being levels, their identity status and sense of family coherence and their demographic variables (gender, education level, parents' education level and economic status). The sample of the study consisted of 157 adolescents studying at high school and university. Sociodemographic Information Form, Subjective well-being Scale, Identity Status Scale, Sense of Family Coherence Scale were conducted. Independent Sample t-Test, One Way Variance Analysis (ANOVA), Pearson Moments Product Correlation and Hierarchical Regression methods were used. There is a positive relationship between subjective well-being and successful identity status whereas a negative relationship between the moratorium, mortgaged and chaotic identity status. There is a positive correlation between subjective well-being and family sense of coherence. Adolescents' sense of family coherence effect on subjective well-being is high (44%). Identity status is of 11% and increases the total variance which brings the variance in adolescents' subjective well-being to 55%. Subjective well-being and sense of family coherence are significantly higher in males than in females, and there is no difference in terms of identity status. The adolescents who have high income level have the highest subjective well-being scores. No difference was found in terms of education levels and parents' education levels for all variables.

Keywords: Adolescence, Subjective Well-Being, Identity Status, Sense of Family Coherence.

Giriş

İnsanlar yaşamları boyunca mutluluğu bir hedef olarak görmekte ve ona ulaşmaya çalışmaktadırlar. Bu nedenle mutluluk kavramı üzerinde uzun yıllardan beri konuşulmuş ve tartışmalar yapılmıştır (Tuzgöl Dost, 2004, s. 1). Mutlulukla aynı anlamda kullanılan öznel iyi oluş (Diener, 1984), insanların kendi hayatlarına ilişkin kognitif ve emosyonel değerlendirmelerini ifade etmektedir (Eryılmaz, 2009, s. 41).

Diener'e (1984) göre öznel iyi oluşun üç özelliği vardır. Birincisi Campbell'in (1976) belirttiği, öznel iyi oluşun bireylerin deneyimleri dâhilinde olduğudur, yani öznelidir. İkincisi, pozitif yöndeki ölçümleri içermesidir. Sadece olumsuz faktörlerin olmaması değildir. Üçüncüsü ise, öznel iyi oluşun tespiti, kişinin yaşamının tüm alanlarını değerlendirmeyi gerektirmesidir.

Literatür incelendiğinde öznel iyi oluşu açıklamada birçok değişkenin ele alındığı görülmektedir. Cinsiyet, okul türü, algılanan sosyal destek (Çevik, 2010; Tuzgöl-Dost, 2004), yeme tutumu ve anksiyete (Bush, 2016); fiziksel sağlık (Boschen, 1996), dini inançlar (Balci, 2011), kişilik (Eryılmaz ve Öğülmüş, 2010), ihtiyaç doyumu (İlhan ve Özbay, 2010; Kermen ve Sarı, 2014), ergenlikte kimlik biçimlenmesi (Morsünbül, 2011), bağlanma stilleri (Özer, 2009) öznel iyi oluşu anlamak için çalışılmış değişkenlerdir.

Öznel iyi oluşu daha iyi anlayabilmek için üzerinde durulması gereken noktalardan biri ergenlik dönemidir. Ergenlik, bir insanın yaşamında görülen çok boyutlu ve hızlı değişimlerin meydana geldiği bir dönemdir. Aynı zamanda kimlik gelişiminin oluşması bu dönemin kritik bir noktasıdır. Bireyin ya da topluluğun kendi özellikleri, pozisyonu ve değeri hakkındaki bilinçli idraki (Şahin, 2009) olarak tanımlanan kimlik, deneyimler sonucu geliştirilmektedir. İnsanlar kimliklerinin tanımlanmasında aktif bir role sahiptirler. Ebeveynler, arkadaşlar ve diğer ilişkide bulunan kişi ya da gruplar gibi birçok faktör kimlik oluşum sürecinde etkilidir (Aslan ve Dönmez, 2013, s. 141). Ergenlik döneminin kalitesi, ergenlerin kimlik kazanımıyla ilişkilidir (Erikson, 1968; Marcia, 1966; akt. Oral, 2012). Bu dönemden önceki krizler başarıyla çözümlenmiş ise yetişkin kimliğine geçiş rahat olmaktadır. Ancak kriz aşılammışsa kişi kimlik karmaşasına düşebilir (Oral, 2012, s. 2).

Marcia'ya göre ergenler, içinde buldukları evrenin krizini aşabilmek için farklı yöntemler kullanmaktadır. Kimlik oluşumu, tüm bu farklılıklardan temel olarak dört kimlik statüsü altında açıklanabilir. Marcia'nın kimlik keşfi (seçeneklerin araştırılması) ve içsel yatırım (bağlanma) tanımlamalarına dayalı olarak ayrıştırdığı bu statüler başarılı kimlik statüsü, askıya alınmış kimlik statüsü, ipotekli kimlik statüsü ve dağınık kimlik statüsüdür. (Oral ve Özgüngör, 2015, s. 2). Seçeneklerin değerlendirilmesi, ergenin kimliğini oluşturma aşamasında farklı alternatifleri araştırması ve değerlendirmesi demektir. Bağlanma ise, bu alternatifler içinden birisinde karar kılma ve bu karar istikametinde eyleme geçmeyi ifade etmektedir (Marcia, 1966; akt. Baş, 2013, s. 4). Marcia için kimlik keşfi, bir statü ile nihayete ermekte ve bir statüden başka bir statüye geçiş mümkün olabilmektedir (Marcia, 1993; akt. Atak, 2011).

Başarılı kimlik yüksek düzeyde keşif ve bağlanmanın bulunduğu, tutarlı bir kimlik oluşturmayı ifade etmektedir. Askıya alınmış kimlik yüksek keşif ve düşük düzeyde bağlanmayı, benlik için kuvvetli bir çabayı; ipotekli kimlik düşük keşif ve yüksek bağlanmayı, kimliğin yapılanmasında bir direnci ve var olan duruma uyum sağlamayı tanımlamaktadır. Son olarak dağınık kimlik ise, düşük keşif ve düşük bağlanmayı içerir ve bireyde kimlik konularına karşı bir ilgisizlik bulunmaktadır. Dağınık kimlik, Erikson'un beşinci evresinde bulunan kimlik kargaşası ucunu temsil etmektedir (Atak, 2011). Dağınık ve ipotekli kimlik statülerinde keşif davranışı olmadığı için bu iki statü düşük; moratoryum ve başarılı kimlik statüleri ise yüksek statüler olarak değerlendirilmektedir (Kunnen ve Bosma, 2003; Grotevant ve Cooper, 1986; akt. Atak, 2011, s. 186).

Çeçen (2008) ise, ergenlik döneminde temelini oluşturan ve sağlığın kaynakları üzerinde duran bir kavram olarak bütünlük duygusu üzerinde durmaktadır. Eşitmez'e (2014) göre evrensel bir eğilim olan bütünlük duygusu, kişinin kendisine köklü ve etkin bir güven duygusu olarak tanımlanmaktadır.

Sağlık sosyoloğu olan Antonovsky'e (1997) göre sağlığın temel faktörünü oluşturan bütünlük duygusu, kişinin yaşam karşısında takındığı tutum ve sergilediği davranışlardır. Bireyin, üstesinden gelebilme ve dayanma gücünü ifade eden kavram yaşama arzusu,

yaşamdan haz duyma ve öğrenme isteğini içermektedir. İnsanlar sosyal bir çevre içerisinde yaşamaktadır ve onların sağlık durumları sosyal olaylardan etkilenmektedir. Antonovsky'nin geliştirmiş olduğu salutogenez modelinde insanların bu olaylar karşısındaki davranış, düşünce şekilleri ve tüm bunlarla ilgili sosyal bağlarla irtibatı kendisini göstermektedir. Salutogenez model, sağlık davranışının nasıl oluştuğunu bildirmez. Ancak kişide hastalık halinden ayrı olarak sağlığın yükseltilmesine dayanak oluşturmaktadır. Antonovsky sağlık davranışı ile bütünlük duygusu arasında bir bağ olduğundan söz etmemekle birlikte, bütünlük duygusu kuvvetli olan insanların yaşamlarında bedensel ve ruhsal strese neden olan olaylarla yüz yüze gelmekten çekineceklerini ve böylece kişisel iyi olma halini önemseyeceklerine dikkati çekmektedir (Antonovsky 1991, 1997: akt. Bağ, 2017, s. 288-291). Diğer bir deyişle; güçlü bir tutarlılık (bütünlük) duygusu (SOC), kişinin iç kaynakları harekete geçirmesi ve stresörlere karşı direnç kazandırması açısından sağlığın korunmasına katkıda bulunmaktadır (Bengel, Strittmatter ve Willmann H, 2003: akt. Ward, Schulz, Bruland & Lohr, 2014). Dolayısıyla Antonovsky'nin yaptığı aile ve stresle baş etme çalışmaları ve salutogenez modeli, bireysel olarak da stresle baş etme konusunda önemli bir yer tutmaktadır (Canlı, 2019, s. 28).

Bütünlük duygusunun gelişimi çocukluk yıllarında başlamaktadır. Ergenlik döneminde ise esas çekirdek belirlemekte, bu dönemden sonra bütünlük duygusunda önemli farklılaşmalar görülmemektedir. Ancak kişinin hayat boyu edindiği tecrübelerini kavrama şekline uygun olarak kuvvetlenmekte veya güçsüzleşmektedir (Antonovsky, 1979, 1987; akt. Çeçen, 2007, s. 1202).

Bütünlük duygusu anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik ve anlamlılık olarak üç boyut ile açıklanmaktadır. Anlaşılabilirlik bileşeni bütünlük duygusunun bilişsel unsurudur. Kişinin içsel ya da dışsal uyarınları anlaşılabilir, kestirilebilir ve bir tutarlılık içinde kavraması olarak tanımlanmaktadır. Yönetilebilirlik, içsel ve dışsal stres olaylarıyla mücadele yolunda kişinin yararlanacağı tepkisel ya da araçsal türden sahip olduğu ve ya kendisinde bulunduğu kanaat getirdiği kaynakları ifade etmektedir. Anlamlılık ise bütünlük duygusunun motive edici unsuru olmakla birlikte kişinin hayatı içinde başından geçen olayları yahut negatif durumlarla mücadele etme yolunda ne derecede anlamlı olarak değerlendirdiğine işaret etmektedir. Güçlü bir bütünlük duygusu olan insanlar karşılaştıkları olumsuz olayların üstesinden gelebileceklerine ilişkin kendilerine güvenmektedirler (Antonovsky, 1979: akt. Çeçen, 2008).

İnsan birçok olumsuzlukların yanında ferdi, ailevi ve sosyal kaynağa da sahiptir. Yaşam içinde değiştiremeyeceği koşullara maruz kalabilir ya da yaşamlarını kısıtlayan bir durumda kalabilirler. Tüm bunların üstesinden gelebilmek, şartları değiştirebilmek için çaba gösteren insan, aynı zamanda bireysel ve toplumsal kaynaklarını ve kendi dayanma gücünü aktive edebilir (Hasanoğlu, 2014).

Bütünlük duygusu güçlü aileler stres verici durumları daha kolay bir biçimde yönetebilmekte, kaynaklarını daha iyi kullanmakta ve hatta bu stres veren durum ailenin bütünlük duygusuna katkıda bulunmakta ve bu nedenle aileyi daha güçlü kılmaktadır

(Anderson, 1998; Antonovsky & Sourani, 1988; Wickens & Greeff, 2005: akt. Çeçen, 2007, s. 1203). Turan (2015)'e göre aileler kendilerini huzursuz eden zorluklarla aile olarak baş ederek sorunlarına çare bulmak ve yaşamlarına anlam kazandırmayı dilerler. Kimin mutlu olduğuyla ilgili olarak kişinin yaş, cinsiyet, ırk ve gelir gibi özelliklerinin bu konuda bir ipucu vermediği, destekleyici bir yakın ilişki ağına sahip olmanın bu konuda daha iyi ipucu veren noktalardan biri olduğu görülmüştür (Myers ve Diener, 1995, s. 17). Ngai ve Ngu'nun (2016) çalışması ailenin bütünlük duygusunun, ebeveynliğe geçişte ailenin ve evlilik işlevinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynadığına dair kanıt sunmaktadır. Aile bütünlük duygusu aile stresleri ile başarılı bir şekilde başa çıkmak için temel bir unsurdur ve olumlu uyumu kolaylaştırır.

Çeçen'in (2008) üniversite öğrencileriyle yürütmüş olduğu çalışmada, aile ve bireysel bütünlük duygusunun ve benlik saygısının yaşam doyumunu arttırdığı gözlenmektedir. Bireysel bütünlük duygusunun anlaşılabilirlik boyutu, üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu en fazla yordayan değişken olurken aile bütünlük duygusu, benlik saygısı, yönetilebilirlik ve anlamlılık değişkenleri de sırasıyla yaşam doyumuna anlamlı bir şekilde katkıda bulunmaktadır. Diğer bir deyişle; aile bütünlük duygusunun, aynı zamanda öznel iyi oluşun bilişsel bileşeni olan yaşam doymu ile ilişkili olduğu görülmektedir.

Özetle, çocukluktan henüz yeni çıkarken ailesinin ve çevresinin desteğine olan gereksinimi devam eden ergenlerin demografik özellikleri, aile ve arkadaşlarıyla olan ilişkileri, kişilik özellikleri, kendilerini mutlu eden ya da üzen olaylar, kimlik biçimlenmesi ve otonomi gibi unsurların öznel iyi oluş üzerinde etkisinin olduğu görülmektedir (Baytemir, 2014).

Aile bütünlük duygusu yurt içinde oldukça az sayıda çalışmaya konu olmuştur. Dolayısıyla konuyla ilgili yapılacak olan araştırmalar eksikliği gidermek bakımından literatüre önemli katkılar sunacaktır.

Bu doğrultuda, çalışmanın ilk amacı ergenlerin öznel iyi oluş düzeyleri, kimlik statüleri ve aile bütünlük duygularını sosyodemografik değişkenler açısından incelemektir. İkinci olarak ergenlerin öznel iyi oluş düzeyi üzerinde aile bütünlük duygusu ve kimlik statüleri değişkenlerinin yordayıcı gücünü incelemektir.

Yöntem

Ergenlerde kimlik statüsü, öznel iyi oluş ve aile bütünlük duygusu arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla yapılan çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Amaçların “Ne idi?”, “Nedir?”, “Ne ile ilgilidir?”, “Nelerden oluşmaktadır?” türünden soru cümleleriyle ifade edildiği tarama modelleri, önceden olmuş ve ya hala var olan bir durumu var olduğu haliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne değiştirilmez ve etkilemeye çalışılmaz (Karasar, 2010, s. 77). İlişkisel tarama modelleri, iki ve daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını, derecesini ortaya koymaya çalışan modellerdir (Karasar, 2010, s. 81).

Katılımcılar

Araştırmanın evrenini yaşları 15 ile 24 arasında değişen, lise ve üniversitede eğitim gören ergenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, rastlantısal örnekleme yöntemi ile seçilmiş 157 ergenden meydana gelmektedir. Rastlantısal örnekleme yöntemi, temsil özelliği bakımından diğer bilimsel araştırma yöntemlerinden daha yüksek bir olasılığa sahiptir (Ökmen, 2018). Araştırmaya 109 kadın ve 48 erkek katılmıştır. 15-18 yaş aralığında 80 kişi, 19-24 yaş aralığında 77 kişi bulunmaktadır (Ort= 18.46, Ss= 2.33).

Örnekleme ait demografik değişkenlerin dağılımı aşağıdaki tabloda bulunmaktadır.

Tablo 1. Örneklemin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından Dağılımı

Değişkenler	Kategoriler	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	109	68.9
	Erkek	48	31.1
Toplam		157	100.0
Yaş	15-18	80	50.96
	19-24	77	49.04
Toplam		157	100.0
Gelir Durumu	Alt-Orta	63	40.13
	İyi	94	59.87
Toplam		157	100.0
Anne Eğitim Durumu	İlkokul Mezunu	43	27.39
	Ortaokul Mezunu	34	21.66
	Lise Mezunu	41	26.11
	Üniversite Mezunu ve Üstü	39	24.84
Toplam		157	100.0
Baba eğitim durumu	İlkokul Mezunu	30	19.11
	Ortaokul Mezunu	32	20.38
	Lise Mezunu	44	28.03
	Üniversite Mezunu ve Üstü	51	32.48
Toplam		157	100.0
Eğitim Düzeyi	Lise	85	54.14
	Üniversite	72	45.86
Toplam		157	100.0

Veri Toplama Araçları

Sosyodemografik Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından hazırlanan sosyodemografik bilgi formu cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, ekonomik durum, anne-baba eğitim düzeyi ile ilgili sorulardan oluşmaktadır.

Genişletilmiş Objektif Ego Kimlik Statüsü Ölçeği: Bennion ve Adams (1986) tarafından geliştirilmiş olan Genişletilmiş Objektif Ego Kimlik Statüsü Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ile geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Oskay (1998) tarafından yapılmıştır. 64 maddeden meydana gelen ölçek, Marcia (1966) tarafından başarılı, başarısız, ipotekli ve moratoryum olarak nitelendirilen dört kimlik statüsünü saptamayı hedeflemektedir. Ergenlerin maddelerdeki husus ne ise onunla ilgili yaşadıkları bunalım ve gerçekleştirdikleri bağlanmalar araştırılmaktadır (Baş, 2013, s. 57-58). Kimlik statülerinin her biri için alınacak en düşük puan 16, en yüksek puan ise 96'dır (Morsünbül, 2005).

Ölçeğinin güvenilirlik çalışmaları Cronbach Alfa iç tutarlılık, iki yarım test güvenilirlik ve test-tekrar test güvenilirlik yöntemleri ile hesaplanmıştır. Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları başarılı kimlik, kimlik arayışı, bağımlı kimlik, kimlik kargaşası için sırasıyla .75, .73, .84, .57 olarak bulunmuştur. 1224 öğrenciden elde edilen veriler değerlendirilerek bulunan iki yarım test güvenilirliği için değerler yine aynı sırayla .74, .73, .86 ve .65'tir. Test-tekrar test güvenilirliği, 115 öğrenciye ilk uygulamadan dört hafta sonra ölçek uygulanmış ve başarılı kimlik, kimlik arayışı, bağımlı kimlik ve kargaşa kimlik için sırayla .72, .77, .81 ve .79 olarak bulunmuştur (Oskay, 1998). Bu çalışma için yapılan güvenilirlik analizinde cronbach alfa katsayısı başarılı kimlik, moratoryum kimlik, ipotekli kimlik ve kargaşalı kimlik için sırasıyla .83, .73, .88, .72 olarak bulunmuştur.

Özne İyi Oluş Ölçeği (ÖİÖÖ): Tuzgöl Dost (2016) tarafından geliştirilen Özne İyi Oluş Ölçeği 46 maddeden oluşmaktadır. 5'li likert tipi bir ölçektir. Kişinin yaşam alanlarına yönelik kendi kanaati ile olumlu ve olumsuz duygu ifadeleri bulunmaktadır. Puanın yüksek olması, öznel iyi oluş düzeyinin yüksek olması demektir.

Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .93, iki hafta arayla uygulanan test tekrar test (n=39) sonucunda pearson momentler çarpım korelasyon katsayısı .86 olarak bulunmuştur (Tuzgöl Dost, 2004). Yapılan bu çalışma için cronbach alfa güvenilirlik katsayısı öznel iyi oluş toplam puan için .95 olarak bulunmuştur.

Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği (ABDÖ-K): Ölçek, Antonovsky ve Sourani (1988) tarafından 26 madde olarak geliştirildikten sonra Sagy (1998) tarafından 12 maddelik kısa formu oluşturulmuştur. 7'li likert tipi bir ölçektir. Alınan yüksek puanlar, maddeleri cevaplayan kişinin ailesiyle ilgili olarak bütünlük duygusunun yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirlik çalışması Çeçen (2007) tarafından yapılmıştır. Ergen ve yetişkin bireylere uygulanabilen ölçek, kişilerin kendi ailelerine yönelik algılamış oldukları bütünlük duygusunu ölçmektedir. Geçerlik ve güvenilirliğe ilişkin çalışma sonucunda (n=437) ölçeğin tek boyutlu bir yapıya uygun olduğu (Çeçen, 2008), güvenilirlik çalışması sonucu ise Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .80, iki hafta arayla uygulanan (n=55) test tekrar test güvenilirlik .85 olarak bulunmuştur (Çeçen, 2007). Bu çalışma için ölçeğin cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .84'tür.

İşlem

Yapılan araştırmada ergenlerin öznel iyi oluş düzeyleri, kimlik statüleri, aile bütünlük duyguları ve demografik değişkenler (cinsiyet, sınıf düzeyi, anne-baba eğitim düzeyi ve sosyo ekonomik durum) arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Şubat 2018-Nisan 2018 tarihleri arasında gönderilmiş olan veri toplama araçlarından elde edilen veriler SPSS Statistics 23 programıyla analiz edilmiştir. Öncelikle verilerin parametrik analiz sayılıtlarını karşılayıp karşılamadıkları incelenmiştir. Yapılan normallik testi sonucuna göre verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiş olup, parametrik testler uygulanmıştır. Ergenlerin kimlik statüleri, öznel iyi oluş ve aile bütünlük duygusu puanları katılımcıların cinsiyet, sınıf düzeyi ve ekonomik durumlarına göre ayrılıp normal dağılım sayılıtları Kolmogrov-Smirnov analizi ile kontrol edildikten sonra (tüm p'ler >.05) bağımsız gruplar t testi yapılmıştır. Ergenlerin kimlik statüleri, öznel iyi oluş ve aile bütünlük duygusu puanlarının anne-baba eğitim durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı ANOVA ile analiz edilmiştir. Bunun için öncelikle grup dağılımlarının varyanslarının homojen olup olmadığını belirlemek amacıyla Levene's testi sonuçlarına bakılmıştır. Bu sonuçlara göre grup dağılımlarının (p >.05) homojen olduğu sonucuna varılmıştır. Öznel iyi oluş, aile bütünlük duygusu ve kimlik statüleri alt boyutları arasındaki ilişkiyi görebilmek için pearson momentler çarpımı korelasyonu; kimlik statüleri ve aile bütünlük duygusunun ergenlerdeki öznel iyi oluşu yordayıp yordamadığını analiz etmek için hiyerarşik regresyon yöntemi uygulanmıştır.

Bulgular

Demografik Bulgular

Tablo 2. Öznel İyi Oluş, Kimlik Statüleri ve Aile Bütünlük Duygusunun Cinsiyete Göre Dağılımı

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t
Öznel İyi Oluş Puanı	Kadın	109	161.40	28.56	-2.59
	Erkek	48	174.35	29.61	
Aile Bütünlük Duygusu Puanı	Kadın	109	59.56	2.03	-2.48
	Erkek	48	64.75	1.84	
Başarılı Kimlik Statüsü Puanı	Kadın	109	68.53	11.72	0.42
	Erkek	48	67.73	9.74	
Moratoryum Kimlik Statüsü Puanı	Kadın	109	53.79	9.93	1.59
	Erkek	48	51.17	8.47	
İpotekli Kimlik Statüsü Puanı	Kadın	109	42.63	12.06	-0.74
	Erkek	48	44.25	13.87	
Kargaşalı Kimlik Statüsü Puanı	Kadın	109	47.10	8.30	.96
	Erkek	48	45.38	11.13	

p < .05

Araştırmada öznel iyi oluş, kimlik statüleri ve aile bütünlük duygusunun cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını test etmek için bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Araştırmaya katılan kadınlar ile erkeklerin öznel iyi oluş düzeylerinin anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği gözlenmiştir [$t_{(155)} = -2,59, p < .05$]. Bu duruma göre erkeklerin öznel iyi oluş puan ortalamaları ($\bar{X} = 174,35 s = 29,61$) kadınların öznel iyi oluş puan ortalamalarından ($\bar{X} = 161,40 s = 28,61$) daha yüksektir.

Kadın ve erkeklerin aile bütünlük duygusu puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür [$t_{(155)} = -2,48, p < .05$]. Erkeklerin aile bütünlük duygusu puan ortalamaları ($\bar{X} = 64,75 s = 1,84$) kadınların aile bütünlük duygusu puan ortalamalarına ($\bar{X} = 59,56 s = 2,03$) göre daha yüksektir.

Kimlik statüleri ölçeği alt boyutları puan ortalamalarında kadın ve erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > .05$).

Tablo 3. Öznel İyi Oluş, Kimlik Statüleri ve Aile Bütünlük Duygusunun Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımı

	Eğitim Düzeyi	N	\bar{X}	S	t
Öznel İyi Oluş Puanı	Lise	85	161.32	29.23	-1.89
	Üniversite	72	170.14	29.10	
Aile Bütünlük Duygusu Puanı	Lise	85	59.93	12.11	-1.35
	Üniversite	72	62.58	12.39	
Başarılı Kimlik Statüsü Puanı	Lise	85	66.66	11.02	-2.01
	Üniversite	72	70.21	11.02	
Moratoryum Kimlik Statüsü Puanı	Lise	85	53.49	9.66	.72
	Üniversite	72	52.39	9.47	
İpotekli Kimlik Statüsü Puanı	Lise	85	43.39	12.31	.28
	Üniversite	72	42.82	13.06	
Kargaşalı Kimlik Statüsü Puanı	Lise	85	47.21	9.15	.94
	Üniversite	72	45.82	9.40	

$p < .05$

Araştırmaya katılanların eğitim düzeyi değişkenine göre öznel iyi oluş, aile bütünlük duygusu ve kimlik statüleri alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır; $p > .05$.

Tablo 4. Öznel İyi Oluş, Kimlik Statüleri ve Aile Bütünlük Duygusunun Gelir Durumuna Göre Dağılımı

	Gelir Durumu	N	\bar{X}	S	T
Öznel İyi Oluş Puanı	Alt-Orta	63	172.89	28.19	2.68
	İyi	94	160.32	29.27	
Aile Bütünlük Duygusu Puanı	Alt-Orta	63	63.41	13.20	1.91
	İyi	94	59.63	11.44	
Başarılı Kimlik Statüsü Puanı	Alt-Orta	63	69.49	11.02	1.11
	İyi	94	67.48	11.02	
Moratoryum Kimlik Statüsü Puanı	Alt-Orta	63	52.62	8.23	-.39
	İyi	94	53.23	9.79	
İpotekli Kimlik Statüsü Puanı	Alt-Orta	63	37.00	11.40	2.02
	İyi	94	41.73	11.96	
Kargaşalı Kimlik Statüsü Puanı	Alt-Orta	63	47.21	10.44	.61
	İyi	94	45.82	8.42	

$P < .05$

Katılımcıların gelir durumlarına göre öznel iyi oluş puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan analiz sonucunda, gelir durumu alt-orta ile iyi olanlar arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir [$t_{(155)} = -2,68, p < .05$]. Bu duruma göre gelir durumu alt-orta olanların öznel iyi oluş puan ortalamaları ($\bar{X} = 172,89$ $s = 28,19$), gelir durumu iyi olanların ortalamalarından ($\bar{X} = 160,32$ $s = 29,27$) anlamlı olarak daha yüksektir.

Aile bütünlük duygusu ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p > .05$).

Kimlik statüleri ölçeği alt boyutları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p > .05$).

Tablo 5. Öznel İyi Oluş, Kimlik Statüleri ve Aile Bütünlük Duygusunun Anne Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

	Anne Eğitim Durumu	N	\bar{X}	S	F
Öznel İyi Oluş Puanı	İlkokul Mezunu	45	164.38	29.05	.29
	Ortaokul Mezunu	34	166.47	28.11	
	Lise Mezunu	40	162.60	28.99	
	Üniversite Mezunu ve Üstü	38	168.45	32.13	
Aile Bütünlük Duygusu Puanı	İlkokul Mezunu	45	60.82	11.34	.89
	Ortaokul Mezunu	34	58.71	13.36	
	Lise Mezunu	40	61.45	12.27	
	Üniversite Mezunu ve Üstü	38	63.39	12.38	
Başarılı Kimlik Statüsü	İlkokul Mezunu	45	70.91	11.72	1.34
	Ortaokul Mezunu	34	68.18	10.26	
	Lise Mezunu	40	66.40	9.17	
	Üniversite Mezunu ve Üstü	38	67.26	12.75	
Moratoryum Kimlik Statüsü	İlkokul Mezunu	45	53.02	8.39	.23
	Ortaokul Mezunu	34	53.94	10.83	
	Lise Mezunu	40	52.10	7.19	
	Üniversite Mezunu ve Üstü	38	53.03	11.87	
İpotekli Kimlik Statüsü	İlkokul Mezunu	45	42.27	12.77	.63
	Ortaokul Mezunu	34	45.68	11.69	
	Lise Mezunu	40	43.03	13.28	
	Üniversite Mezunu ve Üstü	38	41.97	12.71	
Kargaşalı Kimlik Statüsü	İlkokul Mezunu	45	46.60	8.54	2.02
	Ortaokul Mezunu	34	49.26	7.14	
	Lise Mezunu	40	46.75	9.07	
	Üniversite Mezunu ve Üstü	38	43.95	11.35	

$P < .05$

Araştırmaya katılanların anne eğitim durumu kategorilerine göre öznel iyi oluş puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır; $p > .05$.

Araştırmaya katılanların anne eğitim durumu kategorilerine göre aile bütünlük duygusu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır; $p > .05$.

Araştırmaya katılanların anne eğitim durumu kategorilerine kimlik statüleri ölçeği alt boyutları toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır; $p > .05$.

Tablo 6. Öznel İyi Oluş, Kimlik Statüleri ve Aile Bütünlük Duygusunun Baba Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

	Baba Eğitim Durumu	N		S	F
Öznel İyi Oluş Puanı	İlkokul Mezunu	31	164.52	27.77	1.25
	Ortaokul Mezunu	32	160.94	28.63	
	Lise Mezunu	45	172.11	27.64	
	Üniversite ve Üstü Mezunu	49	162.59	32.17	
Aile Bütünlük Duygusu Puanı	İlkokul Mezunu	31	58.87	11.39	2.41
	Ortaokul Mezunu	32	57.28	11.22	
	Lise Mezunu	45	63.71	13.77	
	Üniversite Mezunu ve Üstü	49	62.76	11.46	
Başarılı Kimlik Statüsü	İlkokul Mezunu	31	71.29	11.95	2.35
	Ortaokul Mezunu	32	69.97	10.36	
	Lise Mezunu	45	68.42	10.82	
	Üniversite Mezunu ve Üstü	49	65.16	10.89	
Moratoryum Kimlik Statüsü	İlkokul Mezunu	31	54.10	8.01	.92
	Ortaokul Mezunu	32	54.47	11.65	
	Lise Mezunu	45	51.20	8.20	
	Üniversite Mezunu ve Üstü	49	52.96	10.11	
İpotekli Kimlik Statüsü	İlkokul Mezunu	31	41.81	13.71	.29
	Ortaokul Mezunu	32	43.19	9.70	
	Lise Mezunu	45	42.64	13.86	
	Üniversite Mezunu ve Üstü	49	44.37	12.67	
Kargaşalı Kimlik Statüsü	İlkokul Mezunu	31	45.81	8.81	.88
	Ortaokul Mezunu	32	48.81	7.34	
	Lise Mezunu	45	46.60	9.27	
	Üniversite Mezunu ve Üstü	49	45.57	10.57	

$p < .05$

Öznel iyi oluş, aile bütünlük duygusu ve kimlik statüleri alt boyutlarının baba eğitim durumu değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine bakılmış ve sonuçlar tablo 6'da verilmiştir.

Elde edilen bulguya göre; araştırmaya katılanların öznel iyi oluş puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır; $p > .05$.

Araştırmaya katılanların baba eğitim durumu kategorilerine göre aile bütünlük duygusu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır; $p > .05$.

Araştırmaya katılanların baba eğitim durumu kategorilerine kimlik statüleri ölçeği alt boyutları toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır; $p > .05$.

Korelasyon Analizi

Araştırmada kullanılan tüm değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu uygulanmıştır.

Tablo 7. Öznel İyi Oluş, Aile Bütünlük Duygusu ve Kimlik Statüsü Ölçekleri Alt Boyutları Arası Korelasyon Katsayıları

Değişkenler	1	2	3	4	5	6
1.Öznel İyi Oluş	-					
2.Aile Bütünlük Duygusu	.66**	-				
3.Başarılı Kimlik Statüsü	.43**	.26**	-			
4.Moratoryum Kimlik Statüsü	-.29**	-.33**	.14	-		
5.İpotekli Kimlik Statüsü	-.19*	-.02	-.17*	.18*	-	
6.Kargaşalı Kimlik Statüsü	-.38**	-.24**	-.33**	.34**	.59**	-

* $p < .05$ ** $p < .01$

Tablo 2'ye bakıldığında; ergenlerin öznel iyi oluş ile aile bütünlük duygusu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki görülmektedir ($r = .66, p < .01$). Öznel iyi oluş ile başarılı kimlik statüsü arasında pozitif ($r = .43, p < .01$); moratoryum kimlik statüsü arasında negatif ($r = -.29, p < .01$); ipotekli kimlik statüsü arasında negatif ($r = -.19, p < .05$); kargaşalı kimlik statüsü arasında negatif ($r = -.38, p < .01$) yönde anlamlı bir ilişki gözlenmektedir.

Ergenlerin aile bütünlük duygusu ile başarılı kimlik statüsü arasında pozitif ($r = .26, p < .01$); moratoryum kimlik statüsü arasında negatif ($r = -.33, p < .01$); kargaşalı kimlik statüsü arasında negatif yönde ($r = -.24, p < .01$) anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Ergenlerin başarılı kimlik statüsü ile ipotekli kimlik statüsü arasında negatif yönde anlamlı ($r = .17, p < .05$); kargaşalı kimlik statüsü arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki görülmüştür ($r = -.33, p < .01$). Ergenlerin moratoryum ile ipotekli kimlik statüsü ($r = .18, p$

< .05) ve kargaşalı kimlik statüsü arasında pozitif yönde ($r = .34, p < .01$); ipotekli kimlik statüsü ile kargaşalı kimlik statüsü arasında pozitif yönde ($r = .59, p < .01$) anlamlı bir ilişki görülmüştür.

Hiyerarşik Regresyon Analizi

Çalışmada önerilen son hipotezi test etmek amacıyla hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Buna göre Aile Bütünlük Duygusu (ABDTP), Başarılı Kimlik Statüsü (BKS), Moratoryum Kimlik Statüsü (MKS), İpotekli Kimlik Statüsü (İKS) ve Kargaşalı Kimlik Statüsü (KKS) değişkenlerinin öznel iyi oluş ile ilişkisi iki aşamalı bir hiyerarşik regresyon analizi ile incelenmiştir (Bknz. Tablo 8).

Tablo 8. Öznel İyi Oluşun Yordanmasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Model	B	β	t	R	R ²	R ² Değ.	F	p
1.Model				.66	.44	.44	121.92	.00
ABDP	1.59	.66	11.04					
2.Model				.74	.55	.11	36.29	.00
ABDP	1.29	.54	8.63					
BKS	.70	.27	4.16					
MKS	-.32	-.11	-1.61					
İKS	-.17	-.07	-1.05					
KKM	-.26	-.08	-1.06					

Bağımlı değişken: Öznel İyi Oluş

Model 1. Yordayıcı: Aile Bütünlük Duygusu Toplam Puanı (ABDP)

Model 2. Yordayıcı: Başarılı Kimlik Statüsü (BKS), Moratoryum Kimlik Statüsü (MKS),

İpotekli Kimlik Statüsü (İKS), Kargaşalı Kimlik Statüsü (KKS).

Tablo 8’de, ergenlerin öznel iyi oluşlarına ilişkin yordayıcı değişkenleri belirlemek üzere hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. İlk modelde aile bütünlük duygusu puanı, ikinci modele analize başarılı kimlik statüsü, moratoryum kimlik statüsü, ipotekli kimlik statüsü ve kargaşalı kimlik statüsü toplam puanları dahil edilmiştir. Analiz sonucunda her iki modelin de ergenlerin öznel iyi oluşlarını anlamlı bir şekilde yordadığı saptanmıştır. Aile bütünlük duygusu, ergenlerin öznel iyi oluşlarına ilişkin toplam varyansın %44’ünü açıklamaktadır ($R^2 = .44$; $F_{(1,155)} = 121,92, p < .05$).

İkinci modele bakıldığında, aile bütünlük duygusu değişkeninin etkisi kontrol edildiğinde kimlik statüsü alt boyutları değişkenlerinin varyansın açıklanmasına %11’lik katkı sağlayarak, ergenlerin öznel iyi oluş düzeylerindeki toplam varyansın %55’e çıktığı görülmektedir ($R^2 = .55$; $F_{(5,151)} = 36,29, p < .05$).

Model ikide bulunan kimlik statüleri alt boyutlarına bakıldığında; kimlik statülerinden sadece başarılı kimlik statüsünün ($\beta = .27, p < .05$) ergenlerin öznel iyi oluş toplam puanlarını anlamlı şekilde yordadığı bulunmuştur.

Tartışma

Bu çalışmada, öncelikle ergenlerin öznel iyi oluş düzeyleri, aile bütünlük duygusu ve kimlik statüleri arasında cinsiyet, eğitim durumu, ekonomik durum, anne-baba eğitim durumuna göre farklılaşma olup olmadığı incelenmiştir. Bulgulara göre, erkeklerin öznel iyi oluş puan ortalamalarının kadınların öznel iyi oluş puan ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Çalışmanın bulguları Anson, Paran, Neumann ve Chernichovsky (1993), Eryılmaz ve Ercan (2011), Lucas ve Gohm (2010) bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Farklılığın kadınlar lehine olduğu çalışmalar bulunduğu gibi (Gençay, 2009; Gündoğdu ve Yavuzer, 2012; Reisoğlu, 2014; Bulut, 2017), kadın ve erkeklerin öznel iyi oluş düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığını gösteren araştırmalar da bulunmaktadır (Çelik, 2008; Çevik, 2010; Ekici, 2017; Güney, 2017; Kartal, 2013; Kermen, 2013; Nur Şahin, 2011; Saygın, 2008; Turp, 2017; Tuzgöl Dost, 2004). Öznel iyi oluşun cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırıldığında farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Bunun en önemli nedenlerinden biri öznel iyi oluşu etkileyen pek çok etmenin bir arada bulunabileceğidir. Bundan dolayı öznel iyi oluşu cinsiyet değişkeni açısından tartışırken kişilik, ekonomik düzey ve kültür gibi değişkenlerin de cinsiyetler arasındaki farklılığa neden olabileceğini göz ardı etmemek gerekir.

Ergenlerin cinsiyetlerine göre kimlik statüleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Baş (2013)'in, 398 ergenle yaptığı çalışmada başarılı kimlik statüsü, ipotekli kimlik statüsü ve kargaşalı kimlik statüsü açısından benzer bulgu elde edilmiş, buna karşılık kararsız (moratoryum) kimlik statüsünde kızların puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Kroger (1988) yaptığı boylamsal çalışma sonucunda kimlik statülerinin cinsiyete göre farklılaşmadığını saptamıştır (akt; Baş, 2013). Oral (2012), cinsiyetler arası farklılığın dağınık kimlik statüsü boyutunda olduğunu, diğer boyutlarda anlamlı bir farklılığa rastlanmadığını göstermiştir. Bulgular, yapılan çalışmalarla kısmen uyumludur. Erikson, kadınların ve erkeklerin gelişimsel açıdan benzer süreçlerden geçtiğini ileri sürmektedir (Lacombe ve Gay, 1979; akt. Morsünbül, 2005, s. 93). Araştırmada kadın ve erkeklerin kimlik statülerinde farklılık görülmemesi, gelişimsel süreçteki bu benzerlikle açıklanabilir. Ayrıca toplum içinde, ilerleyen zamanla birlikte kadınlara olan bakış açısının pozitif anlamda değişmesi, kadınların daha fazla okul ve iş hayatında olmaları ve örneklemin okuyan kesimden olması ve böylece cinsiyetler arasındaki farklılığın azalmış olmasının da bir diğer etken olabileceği düşünülmektedir.

Ergenlerin aile bütünlük duygusunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ve erkeklerin aile bütünlük duygularının kadınlara oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Anson ve arkadaşları (1993) araştırmalarında kadınların erkeklere oranla daha az mutlu olmalarının yanı sıra aile işleyişlerinden de daha az memnun oldukları saptamıştır. Dolayısıyla ulaşılan sonuç, bu çalışmayla benzerlik göstermektedir. Elde edilen bulgu, aile bütünlük duygusu boyutları (anamlılık, anlaşılabilirlik ve yönetilebilirlik) açısından düşünüldüğünde erkeklerin karşılaşılan yaşam olaylarını mücadele etmede daha anlamlı gördükleri, üstesinden gelebileceğine ilişkin kendilerine daha fazla güven

duydukları şeklinde tartışılabilir. Bu sonucun klasik bir yaklaşımla, yaşadığımız kültürde erkeklere yüklenmiş olan evin geçimini sağlama, daha az hassas olma, daha güçlü olma zorunluluğu gibi yaklaşımlardan kaynaklandığı düşünülebilir.

Ergenlerin öznel iyi oluşlarının eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür. Bulgular, Çelik (2008), Kartal (2013), Turp (2017) ve Ekici'nin (2017) öznel iyi oluş ile eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığını gösteren çalışmalarıyla uyumludur. Üniversite giriş sınavlarının öğrencilerde meydana getirdiği endişenin ve meslek seçimi ile ilgili yönelimlerin lise başlangıcı gibi erken bir dönemde başlaması, aynı dönemde bulunan ergenlerin yaşadıkları olumlu ve olumsuz durumların benzerlik göstermesi böyle bir sonucun ortaya çıkmış olmasına neden olabilir (Kartal, 2013). Yapılan çalışmada ise katılımcıların sınırlı bir bölgeden seçilmiş olması ve öğrenci konumunda bulunmaları bu nedenle de hedef belirleme, gelecek kaygıları ve eğitimin hangi aşamasında olurlarsa olsunlar sürekli bir sınav maratonu içinde bulunmaları nedeniyle benzer bir süreç içinde olmaları, aralarında bir farklılığın görülmemesine açıklama olabilir.

Ergenlerin kimlik statüleri ve aile bütünlük duyguları da eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Kimlik statüleri açısından ulaşılan sonuç Akar (2012) çalışmasıyla paralellik arz etmektedir. Aile bütünlük duygusu açısından bakıldığında; ergenlerin, aile fertlerinin davranışlarını ve karşılaşılan zorlukları onlarla baş etmek için ne derece anlamlı, yönetilebilir ve anlaşılabilir buldukları sınıf düzeylerine göre değişmediği söylenebilir.

Katılımcıların öznel iyi oluşlarının ekonomik duruma göre değişiklik gösterdiği; alt-ortagelir düzeyine sahip olan katılımcıların öznel iyi oluş düzeylerinin iyi gelir düzeyine sahip katılımcılardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Nur Şahin (2017), Reisoğlu (2014) ve Şahin (2011) çalışmalarında öznel iyi oluş puanının, öğrencilerin ailelerinin gelir durumlarıyla ilişkili olarak değişmediğini ortaya koymaktadır. Yapılan bir kısım çalışmalar ise öznel iyi oluşun gelir durumuna göre değişkenlik gösterdiğini ortaya koymakta ve gelir durumu yüksek ya da orta olanların daha alt düzeyde olanlara kıyasla daha yüksek olduğunu göstermektedir (Akar, 2012; Aydoğdu, 2017; Bulut, 2017; Balcı, 2011; Canbay, 2010; Diener ve Biswas-Diener, 2003; Gökçe, 2016; Kermen, 2013; Özcan, 2017). Maddi olanaklar, bireyin belirlemiş olduğu hedeflerine ulaşmasında önemli bir vasıta görevi görerek öznel iyi oluşu arttırmaktadır (Tuzgöl Dost, 2004), ancak mutluluğun yegâne şartı da olmamaktadır (Nur Şahin, 2011). Ekonomik durumun yüksek oluşu kişinin isteklerini elde etmede, yaşamını kolaylaştırmada, refah düzeyinin daha yüksek olmasında önemli bir faktör olduğundan öznel iyi oluşun da yüksek olması beklenebilecek bir sonuç olsa da yapılan çalışmada farklı bir bulguya ulaşılmıştır.

Katılımcıların kimlik statüleri ekonomik duruma göre farklılık göstermemektedir. Sonuç Kağan'ın (1999) çalışmasıyla tutarlıdır. Kimlik statülerinin ekonomik duruma göre farklılaştığı çalışmalar da (Akar, 2012 ve Gökce, 2016) bulunmaktadır. Bu farklılıkların hangi ekonomik düzeyden kaynaklandığı ise araştırmalara göre değişmektedir. Gökce (2016), 608 lise öğrencisinin kariyer karar verme güçlükleri ve ego kimlik statülerini incelediği bir çalışma yürütmüştür. Çalışmada kimlik statülerinin ailenin ekonomik durumuna göre farklılaştığını ve bu farklılaşmanın yalnızca başarılı kimlik statüsünde olduğunu ortaya koymuştur. Sonuca göre, aile gelir durumu 0-1000 tl olanların 1501-2000 tl arasında

olanlardan anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmektedir. Elde edilen bulguların yapılan çalışmalarda farklılık göstermesinin nedenlerinden biri de, kişinin gelir durumunu nasıl algıladığının göreceli olabileceğinden kaynaklanması olabilir.

Araştırmada aile bütünlük duygusu puanlarının da ekonomik duruma göre farklılık göstermediği gözlenmektedir. Diğer bir deyişle, ergenlerin aile üyelerinin tepkilerini anlaşıyor, yaşanan sorunları yönetilebilir ve tüm bunları anlamlı görmeleri sahip olunan ekonomik duruma göre farklılaşmamaktadır. Alanyazında konuyla ilgili çalışmaya rastlanmamıştır. Aile bütünlük duygusunun ekonomik duruma göre farklılık göstermemesi yüksek maddi gelirin, her ne kadar yaşamı kolaylaştıran bir faktör olarak görülse de aile içindeki anlaşılabilirlik, yaşanan güçlüklerle baş etmede birlik olabilmek, aile üyelerinin birbirleri için güven kaynağı olması ve ne ifade ettikleri konusunda tek başına önemli bir etken olmamasıyla açıklanabilir.

Ergenlerin öznel iyi oluş, kimlik statüleri ve aile bütünlük duygusunun anne ve baba eğitim durumlarına göre farklılık göstermediği gözlenmiştir. Nur Şahin (2011), Özcan (2017), Turp (2017) ebeveynlerin eğitim durumlarına göre ergenlerin öznel iyi oluşlarının farklılık göstermediğini saptamışlardır. Reisoğlu'na (2014) göre babanın eğitim düzeyindeki artışla birlikte öğrencilerin öznel iyi oluş düzeyleri de artmakta, annenin eğitim düzeyi ile öznel iyi oluş düzeyi arasında doğrusal bir ilişki görülmemektedir. Daha önce de vurgulandığı üzere öznel iyi oluşu etkileyen çok sayıda etken bulunması sebebiyle, anne-baba eğitim durumunu da değerlendirirken diğer etkenleri de göz önünde bulundurmamak daha doğru olacaktır.

Kimlik statüleri açısından bakıldığında; Akar (2012) ve Gökçe'nin (2016) çalışmalarında, anne ve baba eğitim durumları ile kimlik statüleri arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı gözlenmiştir. Dolayısıyla yapılan çalışmada, bahsi geçen araştırmalarla benzer bulgulara ulaşılmıştır. Akar (2012)'a göre eğitilmiş ebeveynler çocuklarını yetiştirme hususunda daha bilgili olabileceklerinden çocuklarına karşı destekleyici bir tavır sergileyebilirler. Fakat çalışmada bu yönde sonuçlar elde edilmemiştir. Literatüre bakıldığında anne ve baba eğitim durumunun aile bütünlük duygusu üzerindeki etkisini inceleyen bir çalışma bulunamamıştır. Bu durum konuyla ilgili yapılacak çalışmalara olan ihtiyacı da ortaya koymaktadır.

Yapılan araştırmada tüm değişkenler arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Öncelikle başarılı kimlik statüsü ve aile bütünlüğü arasında pozitif anlamlı ilişki bulunmuştur. Diğer bir deyişle; ergenlik dönemindeki kişinin aile içindeki problemleri çözmede onları ne denli anlamlı, çözülebilir ve buna gücü yetebilir olarak görüyor olması, ailede işbirliği konusunda olumlu düşünmesi, sahip olduğu bu güçlü aile bütünlük duygusu, ulaşacağı başarılı kimlik statüsüyle ilişkilidir. Güçlü bir aile bütünlük duygusu içinde ailede söz sahibi olma, aile üyelerinin işbirliği, aile içinde sorumlulukların yerine getirilmesi, karşılaşılan stres faktörleriyle baş edilebileceğine dair inanç, ailenin belirgin hedeflerinin olması ve birbirlerine duyulan güven özellikleri bulunmaktadır. Başarılı kimlik statüsündeki gençlerin bazen çelişkili de olsa anne ve babalarına olumlu duygular besledikleri ve güvenli bağların hâkim olduğu ailelerden geldikleri (Marcia, 1966; akt. Yavuzer, 2013) düşünüldüğünde aile bütünlük duygusu ile başarılı kimlik statüsü arasında ortaya çıkan pozitif ilişkinin beklenen bir sonuç olduğu görülmektedir. Diğer kimlik statüleri ve aile bütünlük duygusu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Öte yandan, kimlik statüleri ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkiler incelendiğinde başarılı kimlik statüsü ile arasında pozitif; moratoryum, ipotekli ve kargaşalı kimlik statüsü arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki görülmüştür. Başarılı kimlik statüsü ile aile bütünlük duygusu arasında da pozitif bir ilişki vardır. Buna göre aile bütünlük duygusu ve başarılı kimlik statüsü puanları arttıkça öznel iyi oluş düzeylerinin de arttığı görülmektedir. Dolayısıyla ailedeki sağlam bir bütünlük duygusu başarılı kimlik statüsü açısından önemli bir etkidir. Baytemir (2014), Eryılmaz ve Aypay (2011) ve Morsünbül'ün (2011) araştırma sonuçları da öznel iyi oluş ile başarılı kimlik statüsü arasındaki pozitif ilişkiyi destekler niteliktedir. Moratoryum, ipotekli ve kargaşalı kimlik statülerinde bir bağlanma yoktur. Oysa başarılı kimlik statüsündeki kişi, otonom sahibidir. İhtiyaçlarını ve neye inanacağını bilir, kararlarını vermiştir. Sahip olunan bu özellikler de öznel iyi oluşu arttıran durumlardır.

Çalışmanın bir diğer sonucu, aile bütünlük duygusuyla öznel iyi oluş arasındaki pozitif ilişkidir. Sonuçla paralel olan Çeçen'in (2008) çalışmasına göre de yaşam doyumu ile aile bütünlük duygusu arasında anlamlı bir ilişki vardır. İnsanlar hayatlarını beraber sürdürdükleri ailelerinin tepkilerini anlaşılabilir, akla uygun ve birlikte yaşanılanları yönetilebilir ve anlamlı olarak görüyorsa yaşam doyumları da artmaktadır. Buradan yola çıkarak güçlü bir bütünlük duygusuna sahip bireyin, ailenin yaşadığı bir problem veya kriz durumunda bireyin çözüme yönelik sahip olduğu kaynaklar ve kendisinin bu süreci yönetmedeki etkisine ilişkin olumlu düşüncelerinin olduğu söylenebilir. Kişinin bu inancı onun olumlu bilişsel yargısıdır ki, bu yargı öznel iyi oluşun bileşenlerinden biridir.

Aile bütünlük duygusu ve kimlik statülerinin öznel iyi oluş ile ilişkisi incelendiğinde; aile bütünlük duygusunun ve kimlik statülerinden başarılı kimlik statüsünün ergen öznel iyi oluşunu yordadığı görülmüştür. Modelde, aile bütünlük duygusu değişkeninin ergen öznel iyi oluşunu yüksek bir oranda (%44) açıkladığı, ikinci modelde ise kimlik statülerinin %11'lik katkı sağlayarak, ergenlerin öznel iyi oluş düzeylerindeki toplam varyansı %55'e çıkardığı görülmektedir. Bulgular, Ngai ve Ngu (2013), Hsiao, Lu ve Tsai (2018)'nin çalışmalarıyla uyumludur. Güçlü bir bütünlük duygusuna sahip kişilerin problemlerle daha iyi mücadele ettikleri ve daha iyi bir akıl sağlığına ve nitelikli bir yaşama sahip oldukları görülmektedir (Lindstrom ve Eriksson, 2011, akt. Çamaş, 2017). Hsiao, Lu ve Tsai (2018), şizofreni hastalarıyla yaptıkları çalışmada aile bütünlük duygusunun sağlıkla ilgili yaşam kalitesi üzerinde etkili olduğunu ortaya koymuştur.

Görüldüğü üzere çalışma bulguları, güçlü bir aile bütünlük duygusunun ergen öznel iyi oluşunu önemli bir düzeyde etkilediğini göstermektedir. Bu nedenle çocuk ve ergen ailelerinin bu konuda eğitilmesi, oldukça genç bir nüfusa sahip olan Türkiye'de ciddi katkılar sağlayacaktır. Bu bağlamda, aile bütünlük duygusunun düşük olma sebeplerinin araştırılarak ebeveynlerin bu hususta da bilgilendirilmesi ve gerekli eğitimlerin sunulmasının bir ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın sadece ergenlik dönemiyle sınırlandırılması ve verilerin ölçeklere verilen cevaplar ile elde edilmesi araştırmanın sınırlılıklarıdır. Daha geniş bir örnekleme ya da yetişkinlerle yapılacak olan çalışmalarla değişkenler arasındaki ilişki sınanabilir.

Copyright © 2018 Republic of Turkey Ministry of Youth and Sports

<http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr/>

Journal of Youth Research • August 2019 • 7(18) • 203-212

ISSN 2147-8473

Received | 02 January 2019

Accepted | 19 June 2019

ANALYSIS / RESEARCH

EXTENDED ABSTRACT

Examination of the Relationship Between Adolescents' Subjective Well-Being Levels, Their Identity Status and Sense of Family Coherence

*Yasemin Güler**

*Ela Ari***

Introduction

Along their lives, people see happiness as a goal and try to reach it. For this reason, the concept of happiness has been discussed and debates have been made since many years (Tuzgöl Dost, 2004, p. 1). Subjective well-being is used as having same meaning with happiness (Diener, 1984) and is expressed as cognitive and emotional evaluations of people about their own lives (Eryılmaz, 2009, p.41).

In order to better understand subjective well-being, adolescence should be investigated. Adolescence is a period in which multidimensional and rapid changes occur in a one's life. At the same time, the formation of identity development is a critical point of the adolescence stage. Identity, which is defined as the conscious perception of the individual or community about has its own characteristics, position and value (Şahin, 2009) and is developed as a result of experiences. People do have an active role to build in defining their identity. Many factors, such as parents, friends and other persons or groups, are

* Master's Student, Istanbul Commerce University, Social Sciences Institute, Istanbul, psk.yaseminguler@gmail.com,
ORCID: 0000-0001-8263-9358

** Dr. Faculty Member, Ela Ari, Istanbul Commerce University, Human and Social Sciences, Psychology Department, Istanbul,
eari@ticaret.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7051-3811

constructive in the process of identity formation (Aslan and Dönmez, 2013, p. 141). The quality of adolescence is related to the acquisition of identity of adolescents (Erikson, 1968; Marcia, 1966; cited in Oral, 2012). If the crises are successfully solved before this period, the transition to adult identity is comfortable. However, if the adolescent could not overcome the crisis, they may fall into identity confusion (Oral, 2012, p. 2).

According to Marcia, adolescents use different methods to overcome the crisis of the universe in which they live. Identity formation can be explained under four identity statuses based on all these differences. These statuses that Marcia differentiates are based on identity discovery (exploration of options) and internal investment (attachment). These four identity statuses are successful identity status, suspended identity status, mortgaged identity status and dispersed identity status. (Oral and Özgüngör, 2015, p. 2). According to Marcia, identity discovery ends with one status and it is possible to change from one status to another (Marcia, 1993; cited in Atak, 2011).

Çeçen (2008), on the other hand, emphasizes the sense of coherence as a concept that constructs the basis of adolescence and focuses on the sources of health. According to Eşitmez (2014), the sense of coherence, which is a universal tendency, is defined as a deep-rooted and effective sense of self-confidence.

The development of sense of coherence begins in childhood. In adolescence, the main nucleus appears and after this period, there are no significant development in the sense of coherence. However, the person's life-long experience is in accordance with the way it becomes stronger or weaker (Antonovsky, 1979, 1987; cited in Çeçen, 2007, p. 1202).

Sense of coherence is explained with three dimensions as understandability, manageability and meaningfulness (Antonovsky, 1979; cited in Çeçen, 2008).

Families with a strong sense of coherence can manage stressful situations easily since they use their resources better. Using resources as a family together contribute to the family's sense of coherence and thus improve the family resilience (Anderson, 1998; Antonovsky and Sourani, 1988; Wickens and Greeff, 2005; cited in Çeçen, 2007, p. 1203). It has been proven that the characteristics of the person such as age, gender, race and income do not give a clue about his/her happiness. The only factor that contribute to happiness is having a supportive close relationship network (Myers and Diener, 1995, p. 17).

The demographic characteristics, relationships with family and friends, personality traits, events that make them happy or upset, identity formation and autonomy seem to impact subjective well-being of adolescents who still need support from their family and environment while they are just out of childhood (Baytemir, 2014).

So the first aim of the study was to examine the subjective well-being, identity status and family coherence of adolescents in terms of sociodemographic variables. Secondly,

the predictive role of family coherence and identity status on subjective well-being of adolescents have been investigated.

Methodology

In the study conducted to investigate the relationship between identity status, subjective well-being and sense of family coherence in adolescents, relational screening model which is one of the quantitative research methods was used. Relational screening models are the models that try to reveal the existence and degree of change together between two and more variables (Karasar, 2010, p. 81).

Participants

The line of the study consists of adolescents between the ages of 15 and 24 and in high school and university. The sample of the study consists of 157 adolescents selected by random sampling method. The random sampling method has a higher probability with regard to representation than other scientific researchs (Ökmen, 2018). 109 women and 48 men participated to the study. There are 80 people in the 15-18 age range and 77 people in the 19-24 age range. (Avg = 18.46, Ss = 2.33)

Materials

Sociodemographic Information Form: The sociodemographic information form was prepared by the researcher consisting of questions about gender, age, class level, economic status, and parental education level.

Extended Objective Ego Identity Status Scale: The Adaptation of the Extended Objective Ego Identity Status Scale developed by Bennion and Adams (1986), was adapted into Turkish by Oskay (1998). The scale, which consists of 64 items, aims to identify four identity statuses that are described as successful, unsuccessful, mortgaged and moratorium by Marcia (1966) (Baş, 2013, p. 57-58).

Subjective Well-Being Scale (SWBS): The Subject Well-being Scale, developed by Tuzgöl Dost (2016), consists of 46 items. It is a 5-point Likert type scale. There are expressions of positive and negative emotions and self-opinion about one's living spaces. The higher the score is, the higher is the level of subjective well-being.

Family Sense of Coherence Scale (FSOC): The scale was developed by Antonovsky and Sourani (1988) as 26 items, and shortened to 12 items by Sagy (1998). It is a 7-point Likert type scale. Getting high scores indicates that the respondent's family has a high sense of coherence. Çeçen (2007) adapted the scale into Turkish. The scale, which can be applied to adolescent and adult individuals, measures the sense of coherence that individuals perceive for their families (Çeçen, 2008).

Data Analysis

The data was collected between February 2018 and April 2018 and were analyzed with SPSS Statistics 23 program. Independent groups t-test was used to determine whether adolescents' identity status, subjective well-being and family coherence feelings differ according to gender. The comparison of the subscales of the scales according to class level, economic status, parental education level was analyzed via ANOVA. In order to see the relationship between subjective well-being, sense of family coherence and identity status sub-dimensions, Pearson product-moment correlation was conducted. Hierarchical regression method was used to analyze whether identity status and sense of family coherence predict subjective well-being of the adolescents.

Results

In the study, independent groups t-test was used to test whether subjective well-being, identity status and sense of family coherence differ according to gender. It was observed that subjective well-being levels of women and men participating in the study showed a significant difference in terms of well being [$t_{(155)} = -2,59, p < 0.05$]. According to this situation, the mean scores of subjective well-being of men ($\bar{X} = 174.35$ s = 29.61) was higher than the mean scores of subjective well-being of women ($\bar{X} = 161.40$ s = 28.61).

There was a significant difference between the total points of sense of family coherence of women and men [$t_{(155)} = -2.48, p < 0.05$]. The mean score of family coherence of men ($\bar{X} = 64.75$ s = 1.84) was higher than the mean score of family coherence of women ($\bar{X} = 59.56$ s = 2.03).

There was no significant difference between the men and women in terms of identity status ($p > .05$) and family sense of coherence ($p > .05$).

Independent Sample t-Test was conducted to determine whether there is a significant difference between the income status levels as low, middle and good in terms of the total well-being scores of the participants [$t_{(155)} = -2,68, p < .05$]. According to this, subjective well-being score means ($\bar{X} = 172,89$ s = 28,19) of those with lower-middle income status were significantly higher than the mean values of those with good income ($\bar{X} = 160,32$ s = 29,27). There was no statistically significant difference between the total score averages of sense of family coherence ($p > .05$). There was no statistically significant difference found between the total score averages of the identity status scale sub-dimensions ($p > .05$).

Besides, no statistically significant difference was found between sub-dimensions of subjective well-being, sense of family coherence and identity status according to education level and parent education status categories ($p > .05$).

Correlation Analysis

Pearson Product Moment Correlation was applied to investigate the relationship between all variables used in the study. A positive relationship was found between adolescents' subjective well-being and sense of family coherence ($r = .66, p < .01$).

First of all, subjective well being and four identity correlations were run. While there was a positive relationship between subjective well-being and successful identity status ($r = .43, p < .01$), a negative correlation was found between subjective well-being and moratorium identity status ($r = -.29, p < .01$). Then, a negative correlation was found between subjective well-being and mortgaged identity status ($r = -.19, p < .05$). Lastly, a negative correlation was found between subjective well-being and disorderly identity status ($r = -.38, p < .01$).

Secondly, family sense and identity status correlations were investigated. There was a positive relationship between adolescents' sense of family coherence and successful identity status ($r = .26, p < .01$) and a negative relationship between adolescents' sense of family coherence and moratorium identity status ($r = -.33, p < .01$). There was a negative correlation between adolescents' sense of family coherence and confused identity status. $r = -.24, p < .01$ There is no significant correlation between family coherence and mortgaged identity status ($p > .05$).

After that the correlation between all identity status were examined. A significant negative correlation was found between successful identity status of adolescents and mortgage identity status ($r = .17, p < .05$); and there was a significant negative correlation between successful identity status and confused identity status ($r = -.33, p < .01$). Adolescents' moratorium and mortgaged identity status ($r = .18, p < .05$) as well as moratorium and confused identity status were positively correlated ($r = .34, p < .01$). Finally, there was a positive correlation ($r = .59, p < .01$) between mortgaged identity status and confused identity status.

Hierarchical Regression Analysis

In order to test the hypotheses proposed in the study, hierarchical regression analysis was performed. Accordingly the relationship between the variables Family Sense of Coherence (FSOC), Successful Identity Status (SIC), Moratorium Identity Status (MIS), Mortgage Identity FStatus (MIS), and Conflicted Identity Status (CIS) were examined through a two-stage hierarchical regression analysis.

In the first model, the total score of sense of family coherence was included, and then in the second model, the total score of successful identity status, moratorium identity status, mortgaged identity status and confused identity status were included in the analysis. As a result of the analysis, it was determined that both models significantly predicted subjective well-being of adolescents. The sense of family coherence explained 44% of the total variance of subjective well-being of adolescents ($R^2 = 0.44$; $F_{(1-155)} = 121.92, p < .05$).

In the second model, when the effect of the family sense of coherence variable is controlled, the four identity status dimensions contributed 11% to the explanation of variance and increased the total variance in subjective well-being levels of adolescents to 55% ($R^2 = 0.55$; $F_{(5-151)} = 36.29$, $p < .05$).

Once the identity status sub-dimensions of the second model were examined; only successful identity status ($\beta = .27$, $p < .05$) significantly predicted total subjective well-being scores of adolescents.

Discussion

According to the findings, subjective well-being scores of men were higher than women's subjective well-being scores. The findings of the study are consistent with the findings of Anson, Paran, Neumann and Chernichovsky (1993), Eryılmaz and Ercan (2011), Lucas and Gohm (2010). There are studies in which differences are in favor of women (Gençay, 2009; Gündoğdu and Yavuzer, 2012; Reisoğlu, 2014; Bulut, 2017), and there are also studies showing that there is no significant difference between subjective well-being levels of women and men (Çelik, 2008; Çevik, 2010; Ekici, 2017; Güney, 2017; Kartal, 2013; Kermen, 2013; Nur Şahin, 2011; Saygın, 2008; Turp, 2017; Tuzgöl Dost, 2004).

There is no significant difference between adolescents' identity status in terms of gender. Kroger (1988) found that identity status did not differ according to gender as a result of longitudinal study (cited in. Baş, 2013). Oral (2012) showed that the difference between females and males was confused identity status dimension and no significant difference was found in the other dimensions. Adolescents' sense of family coherence was found to be significantly different in terms of gender and men's family coherence was higher than women.

Subjective well-being of adolescents did not significantly differ according to education level. The findings are consistent with the studies of Çelik (2008), Kartal (2013), Turp (2017) and Ekici (2017) showing that there is no significant difference between subjective well-being and education level. The similarity of the positive and negative situations experienced by adolescents in the same period may cause such an outcome (Kartal, 2013).

Adolescents' identity status and sense of family coherence did not show a significant difference according to their education levels. The results reached in terms of identity status are in line with Akar's (2012) study.

The subjective well-being of the participants varied according to their economic status; subjective well-being levels of the participants with lower-middle income levels were higher than the participants with good income levels. Nur Şahin (2017), Reisoğlu (2014) and Şahin (2011) found that subjective well-being score did not change in relation to the income status of the families of the students. Financial opportunities increase subjective

well-being by acting as an important tool in achieving the goals determined by the individual (Tuzgöl Dost, 2004) but happiness is not the only condition (Nur Şahin, 2011).

The identity status of the participants does not differ according to their economic situation. The result is consistent with Kağan's (1999) study. There are also studies in which identity status varies according to the economic situation (Akar, 2012 and Gökçe, 2016). One of the reasons why the findings differ in the studies may be that it may be relative to how the person perceives his / her income status.

In the study, it is observed that family coherence scores do not differ according to the economic situation. In other words, the reactions of adolescents' family members are understandable, their problems are manageable, and all of them do not differ according to the economic situation. There is not enough studies in the literature about this.

Adolescents 'subjective well-being, identity status and sense of family coherence did not differ according to their parents' educational level. Nur Şahin (2011), Özcan (2017), Turp (2017) found that adolescents' subjective well-being did not differ according to their educational background. According to Reisoğlu (2014), the subjective well-being levels of the students increase with the increase in the education level of the father, and there is no linear relationship between the mother's education level and the subjective well-being level.

In terms of identity status, in the studies of Akar (2012) and Gökçe (2016), it was observed that there was no significant difference between mother and father's educational status and identity status. Therefore, similar findings have been obtained in the study. When the literature is examined, there is not enough studies examining the effect of parents' educational status on sense of family coherence. This situation reveals the need for further studies.

In this research, the relationship between all variables was examined. Firstly, a positive significant relationship was found between successful identity status and family coherence. Since young people with successful identity status have often positive feelings for their parents and come from families with secure bonds the positive relationship between the sense of family coherence and successful identity status is expected (Marcia, 1966; cited in Yavuzer, 2013). No significant relationship was found between other identity status and family sense of coherence.

Achievement identity status is positive between subjective well-being. There was a negative correlation between moratorium, mortgaged and confused identity status. There is also a positive relationship between achievement identity status and sense of family coherence. The results of Baytemir (2014), Eryılmaz and Aypay (2011) and Morsünbül (2011) support the positive relationship between subjective well-being and successful identity status.

Another result of the study is the positive relationship between sense of family coherence and subjective well-being. According to the study of Çeçen (2008), which is consistent with the results, there is a significant relationship between life satisfaction and sense of family coherence. When the relationship between sense of family coherence and identity status and subjective well-being were examined, it was seen that the sense of family coherence and successful identity status from identity status predicted adolescent subjective well-being. In the model, the sense of family coherence explained adolescents' subjective well-being at a high rate (44%) while in the second model identity status is 11%, increasing the total variance in adolescents' subjective well-being levels to 55%. The findings are consistent with the research results of Ngai and Ngu (2013), Hsiao, Lu and Tsai (2017) and Lindstrom and Eriksson (2011).

Recommendations

The findings of the study suggest that a strong sense of family coherence significantly affects adolescent subjective well-being. Therefore educating parents about a strong sense of family integrity is so important. Young population density in Turkey is high. In terms of having a healthy nation with strong family relationships it is a necessity to improve adolescents' subjective well being. In this context, it is considered that there is a need to investigate the reasons of low family coherence, to inform parents about this issue and to provide necessary trainings.

Limiting the research to only adolescence stage and obtaining the data with the forced answers in the scales are the limitations of this research. The relationship between variables can be tested with a larger sample or qualitative studies which include deep interviews with adults.

The sense of family coherence has been the subject of very few studies in Turkey. Therefore, the research on the subject will make important contributions to the literature in order to overcome the deficiency.

Kaynakça/References

- Akar, A. (2012). Üniversite öğrencilerinin kimlik statüleri ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Anson, O., Paran, E., Neumann, L. and Chernichovsky, D. (1993). Gender differences in health perceptions and their predictors. *Social Science & Medicine*, 36 (4), 419-427.
- Aslan S. ve Dönmez A. (2013). Gençlerde kimlik yönelimi, toplumsal karşılaştırma, arkadaşlara bağlılık ve grupla bütünleşme. *Mülkiye Dergisi*, 37 (3), 141-173.
- Atak, H. (2011). Kimlik gelişimi ve kimlik biçimlenmesi: Kurumsal bir değerlendirme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3 (1), 163-213.
- Bağ, B. (2017). Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliğinde salutogenez modeli. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 9(3), 284-300.

- Baş, N. (2013). *Ergenlerin bağlanma stilleri ve kimlik statüleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden_edinilmiştir.
- Baytemir, K. (2014). *Ergenlikte ebeveyn ve akrana bağlanma ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide kişilerarası yeterliğin aracılığı*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden_edinilmiştir.
- Canlı, Ö. (2019). Öğrenilmiş Güçlülük, Aile Bütünlük Duygusu ve Aile İçi İletişim Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden_edinilmiştir.
- Çamaş, G. (2017). Üniversite öğrencilerinde psikolojik yardım aramaya ilişkin *damgalama düzeylerinin* öz yeterlik, aile bütünlük duygusu ve sosyal destek ile ilişkisi. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı.
- Çeçen, A. R. (2007). Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu Ölçeği (ABDÖ-K) Kısa Formunun Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(3), 1199-1220.
- Çeçen, A. R. (2008). Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu yordamada bireysel bütünlük (tutarlılık) duygusu, aile bütünlük duygusu ve benlik saygısı. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 4(1), 19-30.
- Diener, E. (1984). Subjective Well-Being. *Psychological Bulletin*, 95 (3), 542-575.
- Eryılmaz, A. (2009). *Başa çıkma stratejilerinin kişilik özellikleriyle ergen öznel iyi oluş arasındaki aracı rolü*. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden_edinilmiştir.
- Eşitmez, G. (2014). *Yoğun bakımda çalışan hemşirelerde bireysel bütünlük duygusu ve tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gökce, Z. (2016). *Lise öğrencilerinin kariyer karar verme güçlükleri ve ego kimlik statülerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Hasanoğlu, A. (2014). Dayanabilme gücü ve hayatın anlamı. <http://www.radikal.com.tr/yazarlar/alperhasanoglu/dayanabilme-gucu-ve-hayatin-anlami-1190122/> 20.01.2018
- Hsiao, C. Y., Lu, H. L., & Tsai, Y. F. (2018). Effect of family sense of coherence on internalized stigma and health-related quality of life among individuals with schizophrenia. *International journal of mental health nursing*, 27(1), 138-146.
- Karasar, N. (2010). Bilimsel araştırma yöntemi (21. Baskı). İstanbul Nobel Yayın Dağıtım.
- Kartal, M. A. (2013). *Ortaöğretim öğrencilerinin bazı değişkenlere göre öznel iyi oluş ve iletişim beceri düzeyleri*. Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Morsünbül, Ü. (2005). *Ergenlikte kimlik statülerinin bağlanma stilleri, cinsiyet ve eğitim düzeyi açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden_edinilmiştir.
- Myers, D. G. and Diener, E. (1995). Who Is Happy? *Psychological Science*, 6(1), 10-19.
- Ngai, F. W., & Ngu, S. F. (2016). Family sense of coherence and family and marital functioning across the perinatal period. *Sexual & Reproductive Healthcare*, 7, 33-37.
- Oral T. ve Özgüngör S. (2015). Ergenlerde kimlik statülerinin başarı amaç yönelimlerini yordama gücü. *Elementary Education Online*, 14(1), 1-12.
- Oral, T. (2012). *Ergenlerde kimlik statülerinin başarı amaç yönelimlerini yordamadaki rolü*. Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden_edinilmiştir.
- Oskay, G. (1998). Genişletilmiş Objektif Ego Kimlik Statüsü Ölçeğinin (Extended Objective Measure Of Identity Status) EOM EIS'in Türkçe'ye Uyarlanması Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 2(9), 17-24.
- Ökmen, A. (2018). Öğretmen Güçlendirmeye ilişkin lisede görev yapan öğretmenlerin algıları. Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden_edinilmiştir.

- Reisoğlu, S. (2014). *Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşlarını yordamada beş faktör kişilik özellikleri, mizah tarzları ve duygusal zekânın rolü*. Doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şahin, G. (2009). *Yetiştirme yurdunda ve ailesi yanında yaşayan ergenlerin bağlama stilleri ile kimlik statüleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Turan, F. (2015). *Ailede bütünlük duygusunun ve eş desteğinin evlilikte problem çözme becerisini yordaması*. Yüksek lisans tezi, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Tuzgöl Dost, M. (2004). *Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri*. Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Tuzgöl Dost, M. (2016). Öznel iyi oluş ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikolojik ve Danışmanlık Dergisi*, 3(23), 103-111.
- Ward, M., Schulz, M., Bruland, D. & Lohr, M. (2014). Systematic Review of Antonovsky's Sense of Coherence Scale and Its Use in Studies Among Nurses: *Implications for Psychiatric and Mental Health Nursing* 5(2), 61-71
- Yavuzer, H. (2013). *Gençleri anlamak* (9. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.